

Regioonide Komitee arvamus teemal „Merelaevade töötajatele tehtavaid erandeid käsitlevate direktiivide muutmine”

(2014/C 174/09)

Raportöör	Paul LINDQUIST (SE/EPP) Lidingö linnapea
Viitedokument	Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv, milles käsitletakse merelaevade töötajaid ning millega muudetakse direktiive 2008/94/EÜ, 2009/38/EÜ, 2002/14/EÜ, 98/59/EÜ ja 2001/23/EÜ. COM(2013) 798 final

I POLIITILISED SOOVITUSED

REGIOONIDE KOMITEE

1. tervitab komisjoni algatust vaadata läbi praegused erisätted, mis puudutavad teatavate tööõigust käsitlevate direktiivide kohaldamist merelaevade töötajate suhtes, ning suhtub direktiivi ettepanekusse üldiselt positiivselt;

Komisjoni lähtekohad

2. nendib, et hästi toimiv merendus üheskoos latusalt toimiva merelaevade töötajate tööturuga on määrava tähtsusega eelkõige rannikualade ja seal elavate inimeste jaoks;

3. rõhutab, et Euroopa Liidu toimimise lepingu artikliga 151 seotud kaitsetsätted peaksid liikmesriikides kehtima töötajate kõigi kategooriate suhtes võimalikult võrdselt ning et ELi kogu merenduse sektori jaoks peaksid kehtima samad reeglid, sõltumata sellest, millises liikmesriigis tegevus toimub;

4. leiab, et liikmesriikidele antavat võimalust teha erandeid ELi õigusaktidest tulenevatest töötajate kaitset reguleerivatest eeskirjadest tuleb põhjendada asjaomase tegevuse eripäradest tulenevate tugevate ja konkreetset määratletud põhjustega;

5. on seisukohal, et töötajate võrdse kohtlemise nõue tuleks esmatähtsaks seada õiguste puhul, mis on tunnustatud Euroopa Liidu põhiõiguste hartas. Siia alla kuuluvad, nagu komisjon sedastab, õigus teavitamisele ja konsulteerimisele ning õigus headele ja õiglasele töötingimustele;

6. peab praegustest sätetest erandi tegemise võimaluse põhjendatuse hindamisel oluliseks aspektiks seda, mil määral on liikmesriigid ära kasutanud asjaomaseid võimalusi ja millist mõju on need võimalused avaldanud muu hulgas merendussektori konkurentsivõimele liikmesriikides, kes otsustasid direktiive rakendada nii, et sätted on kohaldatavad ka merel töötava personali suhtes;

7. nendib, et ükski liikmesriik ei teatanud negatiivsetest mõjudest nt seoses laevade ülekandmise ja üldiste kuludega juhul, kui kohaldati samu eeskirju nii merel kui ka maismaal töötava personali suhtes. Samuti ei viidanud liikmesriigid, kes loobusid merelaevade töötajatele erandi tegemisest teavitamis- ja konsulteerimisõiguse ning praeguste direktiivide teiste töötajakaitset käsitlevate sätete kohaldamisest, et konkurentsitingimused oleksid olnud ebasoodsamad võrreldes ühte või mitut erandit kasutanud ELi liikmesriikidega;

8. juhib tähelepanu sellele, et kuna vaid osa liikmesriike kasutas võimalust teha erandeid või kalduda kõrvale praeguste direktiivide sätetest töötajate teavitamis- ja konsulteerimisõiguse kohta, kehtivad merenduse sektoris tööandjatele erinevad eeskirjad vastavalt sellele, millise liikmesriigi lipu all laev sõidab;

9. leiab, et jätkuvalt tuleb arvestada merelaevanduse eritingimustega maismaal toimuvate tegevustega võrreldes, eriti siis, kui mõne töötaja kaitset puudutava kohustusliku sätte täielik kohaldamine osutub tegevuse eritingimuste tõttu puhtpraktilistel põhjustel keeruliseks või kui sellise sätte kohaldamine võib põhjustada negatiivseid tagajärgi ELi ettevõtja konkurentsivõimele;

10. viitab ILO 2006. aasta merendusvaldkonna töökonventsioonile, mis jõustus 30. augustil 2013 ja mille ratifitseeris juba suur hulk riike. EL viis direktiivi 2009/13/EÜ rakendamise teel ellu kokkuleppe, mille merenduse sotsiaalpartnerid ELi tasandil konventsiooni kohta sõlmisid. Direktiiv hõlmab merel töötamise ja töölevõtmise tingimuste jaoks miinimumnõuete kindlaksmääramist üleilmsel tasandil ning merendussektoris eeltingimuste loomist enam-vähem võrdsete mängureeglite kehtestamiseks. Ent direktiivid, mida komisjon nüüd muuta kavatseb, ulatuvad konventsioonis sätestatust kaugemale ja hõlmavad täiendavaid töötajate kaitset käsitlevaid eeskirju;

Komitee hinnang

11. märgib, et võimalus jätta kasumiosa eest töötavad kalurid direktiivi 2008/94/EÜ kaitsesätete reguleerimisalast välja tähendab seda, et kõnealune töötajate kategooria ei saa kasutada liikmesriigi teistele töötajatele tagatud õigust palgahüvitise saamisele ettevõtja maksejõuetuse puhul. Komitee arvates ei saa sellist erikohtlemist ei saa põhjendada tegevuse eripäradega ning seetõttu tuleb see kaotada;

12. märgib, et töötajate õigus teavitamisele ja konsulteerimisele on Euroopa Liidu põhiõiguste harta alusel põhiõigus. Komitee arvates tuleb seetõttu seada ranged nõuded põhjustele, mille alusel võidakse teatavatele töötajate kategooriatele välistada kõnealuste õiguste kasutamine, mis teistel töötajatel ELi õigusaktide alusel selles valdkonnas on;

13. ühineb komisjoni hinnanguga, mille kohaselt ei saa kommunikatsioonitehnoloogia valdkonnas toimunud arengut arvestades viidata praktilistele takistustele, millega saaks põhjendada merelaevade töötajate väljajätmist samade teavitamist ja konsulteerimist käsitlevate eeskirjade kohaldamisest;

14. jagab komisjoni seisukohta, et praegustest direktiividest tuleb kaotada merelaevade töötajatele erandite tegemise võimalused ja/või neile erilahenduste leidmise võimalused seoses õigusega teavitamisele ja konsulteerimisele;

15. on seisukohal, et ettevõtte üleminekul või meeskonnaliikmete kollektiivsel koondamisel kehtivad töötajate kaitsele merenduse eripäradest tulenevad eritingimused. Merelaevadega kauplemine moodustab sageli lahutamatu osa tegevusest ja rahvusvahelisel turul on tavapärane otsa ja müüa laevu ilma meeskonnata;

16. võtab teadmiseks, et tööandjad ja mitu liikmesriiki juhtisid tähelepanu sellele, et direktiividest 2001/23/EÜ ja 98/59/EÜ tulenevate kaitse-eeskirjade kohustusliku kohaldamisega kaasneksid merelaevanduse jaoks suuremad kulud ja konkurentsihalvumus võrreldes kolmandatest riikidest pärit ettevõtjatega, eelkõige seoses laevadega kauplemisega majandustegevuse raames. Samuti viidati tõigale, et kaitse-eeskirjade kohaldamisega kaasneksid puhtpraktilistel põhjustel olulised raskused;

17. leiab, et vastuväidetesse seoses ELi ettevõtjatele ebasoodsamate konkurentsitingimuste tekkimise riskiga tuleb suhtuda täie tõsidusega – isegi kui liikmesriigid, kes kohaldavad direktiivide kaitse-eeskirju ka merelaevade töötajate suhtes, ei ole teatanud negatiivsest mõjust konkurentsile. Iga liikmesriik saab ise kõige paremini hinnata iga eeskirja kohustusliku kohaldamise tagajärgi lähtuvalt konkreetse riigi merenduses kehtivatest tavadest ja traditsioonidest;

18. on seisukohal, et endist viisi tuleks jätta asjaomastest piirkondlikest tingimustest lähtudes üksikute liikmesriikide otsustada, kas või mil määral kohaldada merelaevade töötajate suhtes kaitse-eeskirju, mis kehtivad ettevõtte üleminekul või meeskonnaliikmete kollektiivsel koondamisel lisaks teavitamise ja konsulteerimise õigusele;

19. ühineb komisjoni seisukohaga, et direktiivides 2001/23/EÜ ja 98/59/EÜ sätestatud erandi tegemise võimalused tuleks piirata olukordadele, kus ettevõtte ülemineku puhul on tegemist üksnes merelaeva müügiga või kui meeskonnaliikmete kollektiivne koondamine tuleneb sellisest ühe või mitme laeva eelseisvast müügist. Komitee jagab samuti seoses kollektiivseid koondamisi käsitleva direktiiviga komisjoni seisukohta, et peaks saama teha erandeid üksnes nn järelemõtlemisaja („cooling-off period”) pikkuse suhtes;

20. seab kahtluse alla kavandatud muudatuse tegemise direktiivi 98/59/EÜ seoses viitamisega direktiivis 2001/23/EÜ kasutatud mõistele „üleminek”. Komitee arvates puudub põhjus teha eeskirjadest kõrvale kaldumise võimalus seoses nn järelemõtlemisajaga direktiivis 98/59/EÜ sõltuvaks sellest, kas laeva müük kujutab endast ettevõtte üleminekut direktiivi 2001/23/EÜ tähenduses. Pealgi võiks selline kohaldamine tekitada märkimisväärset õiguslikku ebakindlust, kuna sageli on raske eelnevalt hinnata, kas tegemist on ettevõtte üleminekuga direktiivi 2001/23/EÜ tähenduses või mitte;

21. juhib tähelepanu ettepaneku artiklis 8 sätestatud suhteliselt pikale üleminekuperioodile. Kui võtta arvesse, et ettepanek käsitleb Euroopa Liidu põhiõiguste hartas tunnustatud, töötajate kaitset reguleerivate eeskirjade kohaldamist, tuleks edaspidisel ettepaneku kallal töötamisel kaaluda üleminekuperioodi lühendamise võimalust;

Subsidaarsus ja proportsionaalsus

22. märgib, et komisjoni ettepanekus käsitletavate direktiivide abil kavatakse ühtlustada ELis teatavaid töötajate kaitset reguleerivaid eeskirju ja luua ELis tegutsevatele ettevõtjatele võrdsed konkurentsitingimused. Direktiividesse võib muudatusi teha üksnes ELi tasandil. Komitee arvates on kavandatud muudatused kooskõlas subsidaarsuse ja proportsionaalsuse põhimõtetega.

II MUUDATUSETTEPANEKUD

Muudatusettepanek 1

Põhjendus 5

Komisjoni ettepaneku tekst	Regioonide Komitee muudatusettepanek
<p>Praegune õiguslik olukord põhjustab liikmesriikides sama kategooria töötajate erinevat kohtlemist, olenevalt sellest, kas liikmesriik praeguste õigusaktidega lubatud väljajätmissi ja erandeid kohaldab või mitte. Tähelepanuväärne arv liikmesriike on väljajätmissi kasutanud vähesel määral.</p>	<p>Praegune õiguslik olukord põhjustab liikmesriikides sama kategooria töötajate erinevat kohtlemist, olenevalt sellest, kas liikmesriik praeguste õigusaktidega lubatud väljajätmissi ja erandeid kohaldab või mitte. Tähelepanuväärne arv liikmesriike on väljajätmissi kasutanud vähesel määral.</p> <p><u>Rahvusvahelise Tööorganisatsiooni (ILO) 2006. aasta merendusvaldkonna töökonventsioon jõustus 30. augustil 2013 ning selle eesmärk on üleilmsel tasandil kaitsta merelaevade töötajate töötingimusi ja tagada merenduses võrdsed tegutsemistingimused. Sotsiaalpartnerid jõudsid konventsiooni suhtes kokkuleppele, mis viidi ellu nõukogu direktiivi 2009/13/EÜ näol.</u></p>

Motivatsioon

Direktiivi käsitlemisel tuleks juhtida tähelepanu sotsiaalpartnerite ja ELi vahel ühistele jõupingutustele merelaevade töötajate kaitse arvessevõtmiseks ja merenduses võrdsete tegutsemistingimuste loomiseks üleilmsel tasandil.

Muudatusettepanek 2

Artikkel 4

Komisjoni ettepaneku tekst	Regioonide Komitee muudatusettepanek
<p>Direktiivi 98/59/EÜ muudetakse järgmiselt.</p> <p>1. Artiklit 1 muudetakse järgmiselt:</p> <p>a) lõikele 1 lisatakse punkt c:</p> <p>„c) ülevõtmine – määratletakse direktiivis 2001/23/EÜ sätestatud tähenduses.”;</p> <p>b) artikli 1 lõike 2 punkt c jäetakse välja.</p>	<p>Direktiivi 98/59/EÜ muudetakse järgmiselt.</p> <p>1. Artiklit 1 muudetakse järgmiselt:</p> <p>a) lõikele 1 lisatakse punkt c:</p> <p>„c) ülevõtmine – määratletakse direktiivis 2001/23/EÜ sätestatud tähenduses.”;</p> <p>b) artikli 1 lõike 2 punkt c jäetakse välja.</p>

Komisjoni ettepaneku tekst	Regioonide Komitee muudatusettepanek
<p>2. Artikli 3 lõikele 1 lisatakse teise lõiguna järgmine tekst:</p> <p>„Kui kavandatud kollektiivne koondamine puudutab mere-laeva meeskonna liikmeid, tuleb sellest teatada selle riigi pädevale asutusele, mille lipu all merelaev sõidab.”</p> <p>3. Artiklile 4 lisatakse järgmine lõige 1a:</p> <p>1a. Kui kavandatud meeskonnaliikmete kollektiivne koondamine on seotud merelaeva ülevõtmisega või tuleneb sellest, võivad liikmesriigid pärast sotsiaalpartneritega konsulteerimist anda pädevatele riiklikele asutustele õiguse teha erandeid lõikes 1 sätestatud ajavahemiku kohaldamisest kas osaliselt või täies ulatuses järgmistel asjaoludel:</p> <p>a) ülevõtmise objektiks on üksnes üks või mitu merelaeva;</p> <p>b) tööandja omab ainult ühte merelaeva.”</p>	<p>2. Artikli 3 lõikele 1 lisatakse teise lõiguna järgmine tekst:</p> <p>„Kui kavandatud kollektiivne koondamine puudutab mere-laeva meeskonna liikmeid, tuleb sellest teatada selle riigi pädevale asutusele, mille lipu all merelaev sõidab.”</p> <p>3. Artiklile 4 lisatakse järgmine lõige 1a:</p> <p>1a. Kui kavandatud meeskonnaliikmete kollektiivne koondamine on seotud merelaeva ülevõtmisega või tuleneb sellest, võivad liikmesriigid pärast sotsiaalpartneritega konsulteerimist anda pädevatele riiklikele asutustele õiguse teha erandeid lõikes 1 sätestatud ajavahemiku kohaldamisest kas osaliselt või täies ulatuses. järgmistel asjaoludel:</p> <p>a) ülevõtmise objektiks on üksnes üks või mitu merelaeva;</p> <p>b) tööandja omab ainult ühte merelaeva.”</p>

Motivatsioon

Tuvastamaks, kas tegemist on ettevõtte täieliku või osalise ülevõtmisega ettevõtete üleminekut käsitleva direktiivi tähenduses, eeldab, et asjaomase üksikjuhtumi asjaolude kontrollimisel saab kindlaks teha, et ettevõtte säilitas pärast ülevõtmist oma identiteedi. Euroopa Kohtu praktika kohaselt tuleb iga üksikjuhtumi puhul arvesse võtta kõiki asjaolusid hindamiseks, kas ettevõtte on säilitanud pärast ülevõtmist oma identiteedi (vt eelkõige otsus nn Spijkersi kohtuasjas). Ei ole üldse kindel, et laeva müügi puhul on alati tegemist ettevõtte üleminekuga ettevõtete üleminekut käsitleva direktiivi tähenduses.

Põhjendused, mille alusel tehakse erand kollektiivseid koondamisi käsitlevas direktiivis sätestatud järelemõtlemisaja pikkusest, peaksid kehtima sõltumata sellest, kas ühe või mitme laeva müük kujutab endast ettevõtte üleminekut ettevõtete üleminekut käsitleva direktiivi tähenduses või mitte. Komisjoni kavandatud lahendust kasutades muutuks konkreetsete juhtumite puhul raskeks eelnevalt otsustada, kas erandi tegemine on lubatav või mitte. Seetõttu tuleks erandite tegemise võimalust siduda sellega, et töötajate kollektiivne koondamine tuleneb üksnes ühe või mitme laeva müügist, ning viide ülemineku mõistele ettevõtete üleminekut käsitlevas direktiivis tuleks tekstist välja jätta.

Muudatusettepanek 3

Artikli 5 lõige 3

Komisjoni ettepaneku tekst	Regioonide Komitee muudatusettepanek
<p>lisatakse lõige 4:</p> <p>4. Liikmesriigid võivad pärast sotsiaalpartneritega konsulteerimist sätestada, et käesoleva direktiivi II peatükki ei kohaldata järgmistel asjaoludel:</p> <p>a) ülevõtmise objektiks on üksnes üks või mitu merelaeva;</p> <p>b) ülevõtmise objektiks olev ettevõtte või äriühing omab ainult ühte merelaeva.”</p>	<p>lisatakse lõige 4:</p> <p>4. Liikmesriigid võivad pärast sotsiaalpartneritega konsulteerimist sätestada, et käesoleva direktiivi II peatükki ei kohaldata järgmistel asjaoludel:</p> <p>a) ülevõtmise objektiks on üksnes üks või mitu merelaeva;</p> <p>b) ülevõtmise objektiks olev ettevõtte või äriühing omab ainult ühte merelaeva.”</p>

Motivatsioon

Mõistlik on ettevõtteid kohelda võrdselt, sõltumata laevade arvust.

Brüssel, 3. aprill 2014

*Regioonide Komitee
president*

Ramón Luis VALCÁRCEL SISO
